

Tilajcsik Roland szobrászművész

Beszéljünk a kezdetekről. Hogyan kerültél Svédországba, és hogy élted meg a változást?

Kedvesemmel jöttem 2003-ban. Nekem vissza kellett jönnie a munkája véget, én meg követtem egy fél év múlva. Egyébként nem Skandináviába vágyakoztam, hanem Franciaországba akartam menni, sok más művészhez hasonlóan. A bohém élet, Párizs valamikor az európai képzőművészet központja volt. Jobb helyre kerültem, gondoltam. Nehéz elmondani, hogyan élted meg a változást. Több itt a lehetőség az egyéni kibontakozásra, akár a nyilvános tereken belül, mint otthon. Itt azt csinálnak, amit akarnak. Jól nagyobb a szabadság. Nem is lehet összehasonlítani a két t. Olyan, mint a pokol és mennyország, nem is lehet összemérni. Kinek van kedve emlékművet gyártani a közterekre? Pl. Szt. István szobor a legelterjedtebb, valaki összeszámolta, tízezer biztos van, futószalagon készítik. Kinek van kedve még egy Szt. István szobor változathoz? Hiányzik a szabadság a köztereken belül. Nagyon kötött. Visszaesett minden

legalább 200 évvel ezelőtől idetart. Senki sem kíváncsi a képzőművész egyéniségének a kifejezésére. A köztereket illetően nálunk a művész csak politikai eszköz, Svédországban viszont szabad alkotó ember. Ez van. A köztereket a politikai pártok birtokolják nálunk. Gondolom, ez Svédországban is így volt száz évvel ezelőtől.

Legutóbb 2011-ben olvashattunk rólad a Híradó hasábjain, a göteborgi Nils Åberg Galériában kiállított műveid kapcsán. Úgy tudom, kiállításra készülsz Stockholmban.

Csináltam egy köztéri szobrot Stockholmban, és jelenleg is dolgozom egy másikon, ugyanabban a részben, az új városnegyedben, (Norra Djurgårdstaden). Volt néhány kiállításom Göteborgban, és Stockholmban. Részt vettem az Antik Mässan-on két évvel ezelőtől, az idén pedig a Grand Antikon Lidingöben, ami Stockholm része, a Carl Miles Gård-on.

Hol volt még kiállításaid?

A Nils Åberg galériában volt még egy 2014-ben, Karlstadban 2015 júniusában, a városi Parkban (Stadspark). 2015-től a saját lábom álló művész lettem. Addig másnak is segítettem a munkáiban. Szabadúszó vagyok.

Művészeted ismeri könnyen levonhatják a következtetést, miszerint téma az emberi létezés, az emberek közötti viszony, az ember maga.

Igen, ez így van pontosan. Egyszer, érthető, mint az élet maga.

Ezen belül van valami körvonalazható?

Ez nehéz. Lehet rámutatni arra, hogy mi csak részei vagyunk valaminek, amit mi nem érthetünk, az emberi lét, a bizonytalan kiindulópont a folyamatosan változó világegyetemben. Nincs semmi biztonság semmire, nincs biztos pont. Nem optimistán hangzik, de számomra így van. Filozófiai, vagy vallási szemszögből sem keresem a biztonságot.

A legjobb inspiráció az élet, mondtad egyszer egy interjúban. Mégis voltak példaképeid a kezdetekben?

Festészetet is tanultam, Rembrandtot szerettem. Színeit, meg a fényeit. A régi mestereket, itt sok mindenkire gondoltam. Rubens. Henry Moore formai világa. Rodin, Bourdelle. Picasso festészetét nagyon szerettem. Cézanne, a Nabisták. Az absztrakciót nem tudtam felfogni. Egy idő után azt nézed, hogy mit alkottak és nem azt, hogy ki. Lehetne sorolni. Csak ami megszólít, ide beleértve akár saját magadat is. Nyitottabb leszel több mindenre. Az elején csak a nagy mesterek vonzottak..

Beszéljünk a szimbólumaidról. Univerzális emberi figura, nem tudni, hogy férfi vagy nő a térben, konfrontálódva más figurával, k tömbbel, vagy fallal. Úgy tényleg, hogy a nagy szobrászművészekkel hasonlatosan (pl. Mestrovity), az emberi ideált megszemélyesítő eszmei figura a kiindulópontod.

Így van. Az arányokat nézve, mert a fej hétszer van meg a testben, én is ezeket az arányokat használom. Tipikus európai, vagy klasszikus inkább. Tipikus ember beállítódású, humanista arányrendszer, ahol az ember a gondolat központja, s én ezt az ideált, vagy szimbólumot használom gondolataim kifejezésére. Az ember a jelen valóságában, idealizált szimbólum.

Magát az embert is idealizálsz?

Nem, csak univerzális, unisex szimbólumot használok, használom a klasszikus kánont.

Figuráid egyaránt statikusak és mozgásban lévő. Mi a szerepe az elhúzásnak, időnkénti áthatolásnak, tömeggel való ütközésnek, üres térnek a munkáidban?

A mozgáson belül keresem az

érzést az elgépiesedésről. Próbálok tükrözni a technológiát, sebességet, mozgást. Azt a világot, ami körülvesz bennünket. Ez az alak mintha keveréke lenne a múltnak, vagyis az ember beállítódású világnak, és a jelenlegi világnak, a technológiai, materialista világnak. Ezt a szép humanista külsőt eltárgyasítom. Nem beszél, csak egy tárgy. A humanus gondolat eltárgyasított formája. Váza. Nem használható. Nem hordoz érzelmeket, leegyszerűsített szimbólum, mely reprezentál egy gondolatot, végtelen variációkban. Kókakóla üveg, vagy virágváza mindig más helyzetben. Vagy akármi.

Az anyag hasadása is része a művészi formanyelvnek, kifejezésnek, éppen, úgy ahogyan a rusztikus és csiszolt felületek közötti feszültség is.

Az anyagon belüli lehetéseket kihasználom. Amit mondtál, azok az anyag természetes lehetőségei, magának a munkának a folyamata. A műveletnek a tulajdonságai, hogy megreped, hasad, szétesik. Az anyagban már ott vannak ezek a lehetőségek, amiket használok a munkámban.

Az idő múlásával lassan kialakul életműved. Mennyire fontos számodra mindez?

Persze, hogy nagyon fontos, de mit mondhatok róla? Jó, hogy volt egy Rembrandt: csodálom a műveit, és remélem, valaki megáll a szobraim előtt egy pillanatra, egy gondolatnyi időre. Legalább kerékpártámasznak jók lesznek álló szobraim. (Nagyot nevet.) Láttam egyszer egy ilyet. Ez a valóság. A gyerekek másznak majd rajta.

Mennyire érdekes benned a kifejezés vágya?

Most már úgy érzem, szobrászként, lehet, hogy a folyamat, az anyaggal való munka a fontos, és hogy abból kifejlés lesz a végén. Az csak plusz, hogy megszólítok velük egy másik embert.

Mi a véleményed mostani környezetedről? Mennyiben érdekes, vagy esetleg gátolja törekvéseidet?

A környezetem érdekes. Emberileg minden megvan ahhoz, hogy szabadon alkossak, és azzal az anyaggal dolgozhatom, amelyet szeretek. Egyértelmű, hogy jól érzem magam itt, jelenleg a Bohuslän-i KKV-ben (Kollektív alkotóműhelyben), ahol dolgozom.

Csikós Tibor

